

Conflicte în utilizarea apei în zona mediteraneană

Autor: Centrul Interdepartamental IDEAS/CESD – Universitatea din Veneția
Sursa: NOSTRUM-DSS Deliverable D6-6

Ce este Nostrum-DSS?

Este un proiect de tipul "Co-ordination Action", finanțat de CE PC6, a cărui scop este de a îmbunătăți conducerea și planificarea în domeniul managementului durabil al apei în bazinul Mediteranean:

- prin crearea unei rețele între sferile științei, politicii și societății civile,
- prin încurajarea implicării active a factorilor interesați,
- prin realizarea și diseminarea unui Ghid de Bune Practici pentru elaborarea și implementarea instrumentelor SSD/DSS pentru MIRA/IWRM.

Ce sunt broșurile Nostrum-DSS?

Aceste documente scurte rezumă principalele rezultate ale proiectului și reprezintă o **poartă de intrare** către larga gamă de produse și servicii disponibile pe pagina web a proiectului. Ele sunt alcătuite din trei tipuri de broșuri:

- Studii de caz
- Aspecte politice
- Aspecte tehnice

Cui este destinată această broșură?

Ca parte a seriei de broșuri ce tratează aspecte politice, acest document se adresează în principal celor ce iau **decizii**, ce sunt interesați de modul în care *instrumentele și abordările SSD* îi pot sprijini în activitatea zilnică, dar poate fi utilă și cercetătorilor și practicienilor.

Pentru informații suplimentare vezi pagina web a NOSTRUM-DSS :

→ <http://www.nostrum.eu>

This leaflet is the sole responsibility of the author(s) and does not represent the opinion of the EC, nor is the EC responsible for any use that might be made of the information appearing herein.

Conflictele pentru resurse

Conflictele apar atunci când resursele de apă sunt **percepute ca sărăcite**, atât în termeni absoluți, ca secătuire fizică (continuă sau sezonieră), cât și în termeni relativi, în funcție de speranțele de dezvoltare ale unei țări, comunități locale sau a unui grup de consumatori de apă.

Conflictele se pot naște și atunci când resursele nu sunt sărăcite, dar unele utilizări ale apei sunt **limitate** fie cantitativ, prin extinderea cererii unui anumit sector de activitate, fie calitativ, când activitățile umane au efecte negative asupra resurselor.

Ratele în creștere de consum al apei urmăresc tiparul schimbărilor de consum dat de tendința globală.

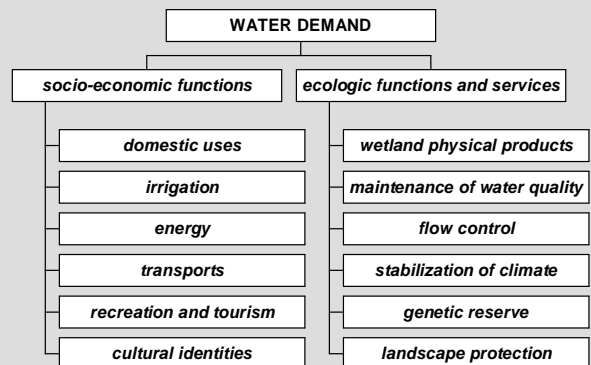
Se observă **rate inegale de consum**: vârfurile de consum din timpul sezonului uscat, necesare nevoilor agriculturii și turismului, sporesc presiunea asupra resurselor de apă și generează conflicte. Se așteaptă ca **schimbările climatice** să contribuie și ele, ducând la o distribuție și mai inegală, spațială și temporală, a resurselor de apă.

În general, conflictele apar acolo unde există **lacune în relațiile guvernamentale** dintr-o comunitate. Acestea sunt exprimate atunci când grupurile sociale devin conștiente de inegalitățile la care sunt supuși și dețin mijloacele pentru a-și apăra drepturile.

Lipsa conflictelor poate fi, în anumite cazuri, un semn al lipsei de conștientizare a riscurilor sau al lipsei de exprimare a nevoilor și constrângerilor consumatorilor.

Cererea de apă

Resursele de apă oferă servicii socio-economice și de mediu. În timp ce alocațiile pentru apă sunt tradiționale în satisfacerea **nevoilor socio-economice**, nevoia de conservare a **funcțiilor ecologice** ale corpurilor de apă (dacă nu sunt exploatate direct pentru resursele fizice) are mai puțin susținători.

Presiuni locale și non-locale: supraexploatarea resurselor de apă apare de asemenea din exterior, în special din turism și din comerțul internațional cu produse ce folosesc apa în mod intensiv.

Experiențe din studiile de caz Nostrum-DSS

Liban

În zona Damour a fost stabilită o abordare participativă pentru rezolvarea actualelor – și prevenirea viitoarelor – conflicte asupra resurselor de apă diminuate.

Portugalia

În bazinul Caia, abordarea s-a bazat inițial pe Analiza Rețelelor Sociale pentru înțelegerea relațiilor dintre consumatori în vederea implicării lor în viitor în procesul decizional.

Tipuri de conflicte

Conflictele din domeniul managementului apei pot fi împărțite în 3 categorii:

1) Competiția dintre sectoarele de activitate și diferitele grupuri de consumatori:

Unii consumatori percep faptul că apa alocată sectorului lor de activitate este pusă în pericol, cantitativ sau calitativ, de realocările de apă către alte sectoare. Competițiile intersectoriale și riscurile privind atât utilitatea socio-economică, cât și funcțiile ecologice, pot afecta sănătatea socială și de mediu.

2) Conflicte generate de sărăcie și de schemele de dezvoltare și inovațiile dezvoltate extern:

În unele cazuri, adoptarea surselor alternative (tratarea și reutilizarea apei, desalinizarea, importul de apă, comerțul virtual cu apă etc.) este considerată avantajoasă, dar acestea depind de oportunitățile disponibile și capacitatea de plată pentru fiecare alternativă. Unele țări mai bogate, ce duc lipsă de apă, și-au acoperit parte din lipsuri prin aceste mijloace, în timp ce țările mai sărace s-au confruntat cu restricții în adoptarea lor.

Tensiunea a derivat apoi din procesele de transfer tehnologic impuse contra instrumentelor locale. Acestea sunt considerate de obicei învechite și abandonate, în timp ce cele noi sunt introduse direct, fără o adaptare prealabilă la contextul local. Împreună cu tehnologiile, și cunoștințele tradiționale și sistemele de organizare socială, deși susțin existența locală, devin automat învechite și sunt înlocuite, fără discernământ de cele din exterior.

3) Conflicte generate de strategiile sectorului public și slăbiciunea instituțiilor statului:

Conflictele instituționale sunt generate, în unele cazuri, de coexistența legilor uzuale asupra nevoilor tradiționale și noile legi și regulamente: rezultatul este un cadru legislativ inconsecvent.

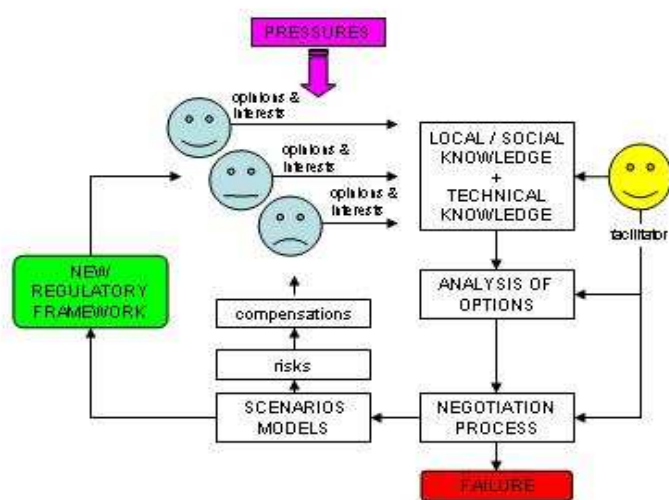
Instrumente și abordări pentru prevenirea și rezolvarea conflictelor

Pentru un management mai eficient al resurselor de apă este necesară implicarea comunității științifice și a beneficiarilor cheie, a factorilor decizionali și a reprezentanților societății civile în **discutarea strategiilor de management** și opțiunilor politice.

În caz de conflicte transfrontaliere, **negocierile internaționale** sunt o cale de rezolvare a disputelor existente și potențiale: unele țări au nevoie de mai multă putere pentru a obține egalitate și aceasta necesită sprijin extern.

La scară națională, adoptarea **alternativelor la sursele de apă convenționale** poate ajuta la ameliorarea riscului legat de diminuarea rezervelor de apă și la atenuarea competițiilor, mulțumită utilizării tehnologiilor (de ex. stațiile de desalinizare) sau raționalizării apei pentru irigații.

Utile sunt și măsurile de **prevenire și despăgubire a consumatorilor** afectați de secete sau penalizați de regulamente, în beneficiul altor consumatori. Acestea pot fi monetare (descurajarea comportamentelor păgubitoare) sau non-monetare.

A simple framework to manage conflicts

Vezi de asemenea și broșura **NOSTRUM-DSS** despre participarea publică în zona mediteraneană

→ <http://www.nostrum-dss.eu>

Home » Final products » Policy support
» Policy leaflets

Pentru a afla cum DSS sprijină rezolvarea conflictelor vezi **NOSTRUM-DSS Meta-Guidelines**

→ <http://www.nostrum-dss.eu>

Home » Final products » Policy support
» Meta-guidelines

- Cuvinte cheie: rezolvarea conflictelor
- Cuvinte cheie: analiza problemelor

